

Obsah

Úvodem	9
------------------	---

I. ODDÍL

I. Předchůdci	17
-------------------------	----

1. Začátek: (17) – 2. Římské imperium a nástupci. (18) – 3. Germánská říše na českomoravském území. (19) – 4. Zánik antiky. (21) – 5. Stěhování národů a Slované. (21)

II. Úsilí o státní útvar	27
------------------------------------	----

1. Kupec Samo a evropský východ v VII. stol. (27) – 2. Mocné sousedství. (29) – 3. Západ a východ. (30) – 4. Křesťanství; pojem a obsah. (31) – 5. Velkomoravská říše a politika Mojžírovců. (34). – 6. Význam slovanské liturgie. (35)

III. Vznik českého státu	38
------------------------------------	----

1. Dva základní kameny: přijetí křesťanství a uznání franské (říšské) svrchovanosti. (38) – 2. Východní expanse Říše a český ostrov. (39) – 3. Vnitřní scelování státu. (41) – 4. Úloha vědomí, vůle a pudovosti ve vývoji raného středověku. (41) – 5. Pojem říšské suverenity. (44) – 6. Lenní zřízení a právo. (46)

IV. Civilisace a kultura doby knížecí	48
---	----

1. Agrární základ společnosti a jejího života. (48) – 2. Obchod výměnný a mezinárodní. (50) – 3. Poslání prvních peněz. (52) – 4. Křesťanská kultura: čeští světci, románské umění. (53) – 5. Říše a církev zprostředkovateli vlivů. (57) – 6. Původnost či nepůvodnost vývoje a otázka životní síly národa. (61)

V. Politické dějiny prvního období a jeho vymezení	63
--	----

1. Duch a hmota. (63) – 2. Přemyslovská politika v rámci říše. (64) – 3. Formalismus doby. (68) – 4. Periodisace dějin: její metoda a účel. (69) – 5. Základní rysy prvního období českých dějin. (71)

II. ODDÍL

I. Století třinácté, proměna českého světa	77
1. Evropská politika prvních přemyslovských králů. (77) – 2. Kolonizace a německé pronikání na východ. (79) – 3. Města. (82) – 4. Nový prvek ve společenském složení. (84) – 5. Začátky individualismu a kapitalismu. (85) – 6. Změny v církvi. (89) – 7. Individualita národnostní. (90)	
II. Tři podobizny z doby posledních Přemyslovců	93
1. Přemysl Otakar II. (93) – 2. Šlechta po jeho pádu. (98) – 3. Závěš z Falkenštejna. (100) – 4. Václav II. (103) – 5. Pražský groš. (105)	
III. Přemyslovská kapitola se končí	107
1. Politická koncepce posledních Přemyslovců a její pád. (107) – 2. Vyřízení domácí dynastie. (109) – 3. Ráz 13. století. (110) – 4. Prameny poznání doby. (111)	
IV. Rozpoutání síl	114
1. Zápas o přemyslovské dědictví. (114) – 2. Jan Lucemburský. (115) – 3. Rozpad evropské jednoty. (116) – 4. Česká šlechta; soupeřství s městy. (118) – 5. Městský patriciát. (120) – 6. Boj o městskou samosprávu. (122)	
V. Karel IV.	125
1. Mládí, příchod do Čech, Karel císařem. (125) – 2. Charakteristika povahy. (128) – 3. Politické metody. (129) – 4. Úloha Čech v říšské politice. (131) – 5. Prospěch Čech z říšské politiky. (132)	
VI. Duch a výraz gotiky	137
1. Historiografie Karlovy doby. (137) – 2. Gotická architektura. (138) – 3. Jistota a rovnováha. (142) – 4. Sochařské portréty a prostor obrazu. (145) – 5. Gotická zbožnost Karla IV. (150)	
VII. Podzemní dunění	155
1. Dědictví osudové a osudné. (155) – 2. Kotva víry a církev zesvětlá. (157) – 3. Zdroje nákazy; bloudění a hledání. (158) – 4. Napětí hospodářská a sociální: církev a šlechta. (160) – 5. Města zdrojem revoluce. (162) – 6. Nacionální složka. (166) – 7. Husitství je revolucí. (168)	

VIII. M. Jan Hus 170

1. Prameny učení a pramen síly. (170) – 2. Působení v Praze. (172) Na venku. (174) – 4. V Kostnici; „jakýsi český kacír“. (175)

IX. Bouře propuká 180

1. Ozvěna Husovy smrti. (180) – 2. Podávání z kalicha (181) – 3. Konec Václava IV. (182) – 4. Bouře vypukává. (183) – 5. Zikmundova odpověď: křížová válka. (184)

X. Složení a program husitské společnosti 187

1. Celek národa. (187) – 2. Poddaný lid. (188) – 3. Zemané. (189) – 4. Královská města. (190) – 5. Politické zrození měst. (191) – 6. Revoluce uvnitř města. (192) – 7. Zikmundova fronta. (193) – 8. Husitská výzbroj a taktika (194) – 9. „Pán v srdci“. (194) – 10. Trhliny v husitském celku. (195)

XI. Průběh velikého zápasu 197

1. Husitská vítězství a propaganda. (197) – 2. Pozvání na basilejský koncil. (199) – 3. Pocit triumfu a pocit únavy. (200) – 4. Lipany. (201) – 5. Povaha a význam této likvidace revoluce. (202) – 6. Mír. (202) – 7. Závěrečná bilance. (203) – 8. Vteřina věčnosti. (204) – 9. Znak národní povahy? (206)

XII. Neklidné jeviště 208

1. Zikmundova charakteristika. (208) – 2. Politisující šlechta. (209) – 3. Vzestup Jiřího z Poděbrad. (211) – 4. Odstředivé síly (212)

XIII. Obezřetný dirigent 216

1. Charakteristika Jiřího z Poděbrad. (216) – 2. Vnitřní náboženské obtíže. (217) – 3. Kurie zasahuje. (218) – 4. Myšlenka evropského spolku a její pohnutky. (219) – 5. Kultura oživuje. (222)

XIV. Na prahu renesance 225

1. Jagellonské bezvládní. (225) – 2. Šlechta hospodáří: nové metody, rybníkářství, zemědělský průmysl. (226) – 3. Postavení poddaných. (230) – 4. Města v defenzivě. (232) – 5. Král a stavové. (233) – 6. Únava a ochablost. (235) – 7. Kořeny Bílé hory. (236)

XV. Nastává zápas dvou světů	238
1. Čechy a Evropa na začátku XVI. stol. (238) – 2. Volba Ferdinanda I. Habsburského. (241) – 3. Renesanční absolutista a stavovská společnost. (243). – 4. Změna v česko-německém poměru. (246)	
XVI. Rok patnáctistýčtyřicátýsedmý	249
1. Nástup lutherské reformace. (249) – 2. Její ohlas v Čechách. (250) – 3. Poslání Ferdinanda I. (252) – 4. Rok 1547. (254) – 5. Škrtnutí měst ze stavovské fronty. (256)	
XVII. Cesta bělohorská	259
1. Říše a Čechy po r. 1547 (259) – 2. Síly katolictví a protestanství. (260) – 3. Okna do Evropy. (261) – 4. Rostoucí napětí v Čechách i v Evropě. (265) – 5. Jiskra do sudu prachu. (267) – 6. „Česká válka“, její chorobopis. (268)	
XVIII. Meč trestající	273
1. Konec bez nadějí. (273) – 2. Tresty na cti, hrdle a statcích. (275) – 3. Emigrace. (275) – 4. Nová ústava: Obnovené zřízení zemské. (278) 5. Důsledky důsledků. (279)	
XIX. Sto let přechodu	280
1. Sto let politických dějin. (280) – 2. Hmotné následky třicetileté války. (283) – 3. Stavovské kasty. (285) – 4. Změna šlechty. (286)	
XX. Barokní společnost	288
1. Pobělohorská šlechta. (288) – 2. Úpadek měst. (290) – 3. Merkantilismus. (292) – 4. Nová výroba; nové metody a tempo. (293) – 5. Poddaní. (294)	
XXI. Kultura baroka	298
1. Výhody venkovského závětří. (298) – 2. Lidové umění, jeho prameny a výraz. (300) – 3. Barokní kultura a protireformace. (302) – 4. Duch barokního výrazu. (308) – 5. Divadelnost, vůle, fantazie. (312) 6. Ztráta jistoty. (313) – 7. Strach baroka. (314)	
XXII. Barokní umění	318
1. Barokní umění je aristokratické a nadnárodní. (318) – 2. Barokní literatura. (320) – 3. Zdůrazněnost tradice. (322) – 4. Výtvarné umění. (324) – 5. Universálnost baroka. (326)	

III. ODDÍL

I. Věk rozumu	331
1. Svět kolem. (331) – 2. Pravda poznaná proti zjevení. (332) – 3. Praktický výraz nových názorů. (333) – 4. Názor na stát a jeho občany. (336) – 5. Marie Terezie a Fridrich Pruský. (336)	
II. Osvícenští absolutisté	339
1. Reorganisace správních úřadů. (339) – 2. Zájem o hospodářství. (340) – 3. Reorganisace školství. (341) – 4. Josef II. a jeho program. (342) – 5. Josefinské reformy. (344)	
III. Probuzení	347
1. Německé XVIII. století. (347) – 2. Síly českého probuzení. (349) – 3. Věda a propagace. (351) – 4. Velký reservoir. (352) – 5. Poznámka o baroku. (354)	
IV. Kniha se končí	356
1. Opět předěl věků. (356) – 2. Nový způsob myšlení. (357) – 3. Období neuzavřené. (358) – 4. Hospodářskopolitický liberalismus. (361) – 5. Industrialisace a růst měst. (362) – 6. Nový nacionalismus. (364) – 7. Vědomí krise. (366) – 8. Opět: hledání řádu. (367)	
Srovnávací chronologické tabulky	369
Poznámky k obrazovým přílohám	390
Osobní rejstřík	392
Thematický rejstřík	395